

Yavrular doğum kutusunda yeterli traksiyona* sahip mi?

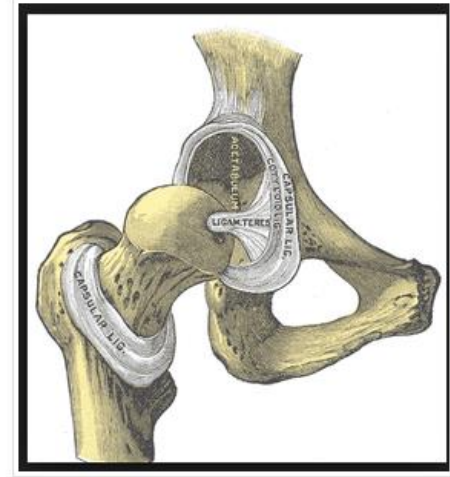
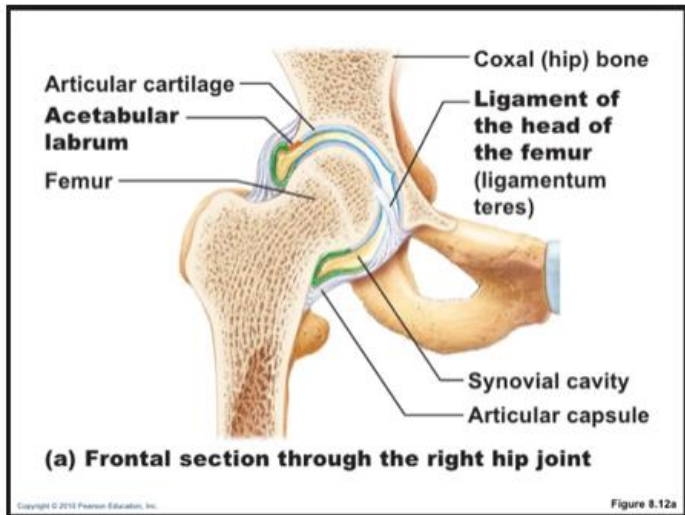
1/3/2020

* Traksiyon: Çekme gücüyle yaratılan gerginlik; sürtünme kuvveti; çekiş

Carol Beuchat PhD

Eklem gevşekliği kalça displazisinin gelişiminde birincil risk faktörüdür. Gevşeklik, femurun kafa kısmını kalça soketinin duvarına bağlayan eklemin içindeki bir bağ dokusu, teres bağ dokusu, üzerindeki stresten kaynaklanır.

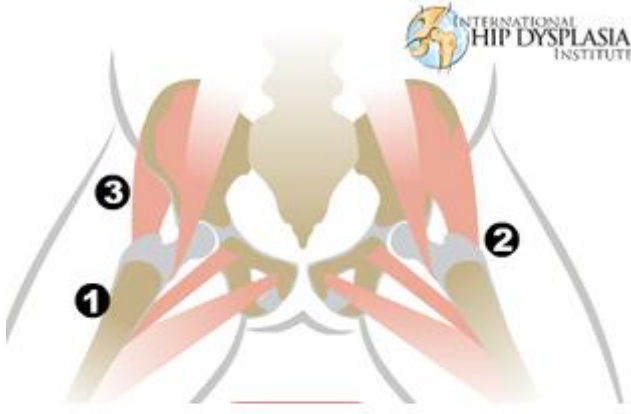
Eğer teres bağ dokusu hasar görürse, femurun kafa kısmı kalça ekleminin fincansı yapısı içine sıkıca oturamaz. Kalçanın normal gelişimi yavrunun büyümesi sırasında biomekanik etkilere açık olduğundan soket içindeki topun kenarlarında hasara yol açabilir ve kalça displazisine neden olur. Kalça ekleminin doğru gelişimi, kalça soketinin merkezine doğru şekilde oturan femurun kafası oturmasıyla doğrudan ilişkilidir.

Teres Bağ Dokusu femurun kafa kısmının sonundadır ve kalça soketinin iç duvarının içine geçer.

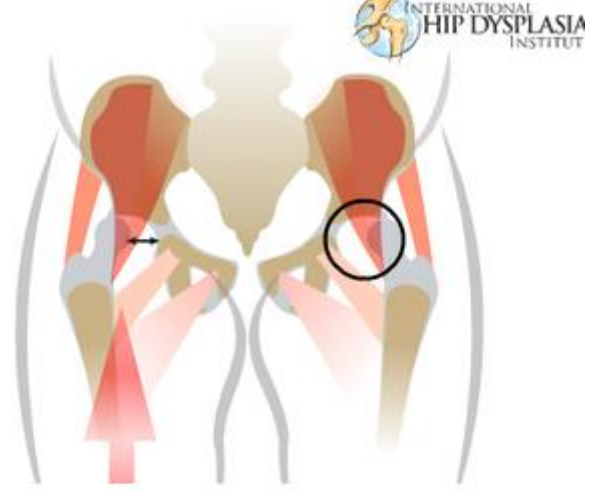
Teres bağ dokusu nasıl hasar görür? İnsanlarda kalça çıkığı görülmesiyle ilgili bazı bilgiler buna ışık tutabilir.

Köpeklerin ve insanların kalça soketleri birbirine çok benzer. Femur'un kafa kısmı, kalça soketi içinde kaslar ve tendonlarla sıkı sıkıya tutuludur. Bunlar o kadar sıkı ve teres bağ dokusu o kadar kısadır ki doğum sırasında bacaklar birbirinden ayrık ve hafif kavisli dururlar. Bacaklar çekilerek uzatılacak olursa aşağıdaki ilustrasyonda da görüleceği gibi femurun kafa

Sakin Bebek Kalçası

Bir bebeğin kalça eklemi yumuşak kıvrıktandır. Kalça bağ dokuları doğum sırası hormonları nedeniyle gevşek olabilir. Kalça kasları sakin pozisyonda eklem stabilitesi sağlar. Bu pozisyonda kalça socketi normal bir şekilde gelişim gösterebilir.

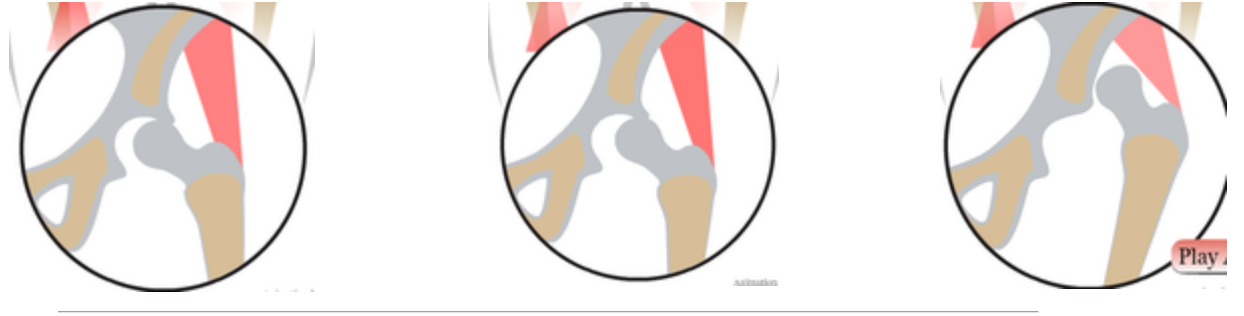
Sıkıca Kundaklanmış Bebek Kalçası

Bebeğin bacakları sıkıca birbirine yaklaştırılıp uzatıldığında femurun kafa kısmı socketin dışına çıkabilir. Yukarı çekilen kalça kasları, eklemin yumuşak kıvrıkdak dokusu üzerinde baskıya neden olarak kalçanın anormal gelişimine neden olur.

kısmı kalça socketinden dışarı çekilir. Bu, teres bağ dokusuna anormal bir baskı yaratır ve kalça ekleminde gevşeklikle sonuçlanacak hasara neden olabilir.

Teres bağ dokusu üzerinde baskı oluşturan bacak hareketine 'çekme- yaklaştırma' – bacakların düzleştirilip birbirine yakınlaştırılarak çekilmesi- denir. Bu nedenle kalça displazisi bebeğin annenin sırtında bacakları iki yana sallandığından çok sıkıca kundak yapıldığı kültürlerde daha yaygındır. Günümüzde yeni annelere bebeklerini sıkı sıkıya kundaga sarmak yerine bacaklarını açabilecekleri ve dizlerini bükebilecekleri şekilde gevşek bir kundaklama yapmaları tavsiye edilmektedir.

Bu köpekler için niçin önemlidir?

Yeni doğmuş köpek yavrularının kalçaları insaninkilere benzer. Doğum sırasında kalça eklemi çoğunlukla kıkırdaktan oluşur ve gelecek 5 ay içinde kemikleşme süreci tamamlanır.

Doğumda teres bağ dokusu çok kısa ve güçlüdür. Yavru büyüdükçe uzamaya başlar. Böylece eklemden hareket serbestliğine izin verir. Ayrıca tıpkı insanlar gibi sırt üstü konduğunda yeni doğmuş bir yavru da genellikle bacaklarını birbirinden ayrı tutar.

Ancak yeni doğmuş bir köpek yavrusu yeterli traksiyon olmaksızın düz bir zemine konduklarında tıpkı günlük ayakkabılarıyla buzda yürümeye çalışan bir insan gibi bacakları iki yana açılacaktır. Bu durumda yavru hareket edebilmek için arka bacaklarını geri iterek yürümeye çalışır. Traksiyon yoksa bacaklar ve ayakları maksimum düzeyde açılacaktır. Doğum kutusunda bunu siz de gözlemleyebilirsiniz. Yavrunun arka ayak ve hatta patileri yere değil de havaya bakıyorsa bahsettiğimiz olay gerçekleşiyordur. Yavru köpekler geriye doğru iterek ileri hareket edersiniz. Yüzeyde doğru traksiyon yoksa bacaklar geriye uzanıp birbirine yaklaşacaktır. Tıpkı insan bebeklerinde teres bağ dokusunda hasara yol açan pozisyon gibi.

Sorduğum insanların pek çoğu yavrularının doğru traksiyona sahip yüzeyde doğduğuna söylüyor. Peluş tabanlar (vetbed), plastik metler, halı, doğum pedleri ve pek çok benzeri materyal doğum kutularında kullanılmaktadır. Bunların hepsini yavru köpeklerin kilo almaya başladığı yaşamlarının ilk 5 haftası boyunca ve her ırk için doğru traksiyon sağlayıp sağlamadıklarını görmek için test ettim.

Traksiyonu nasıl değerlendirdim? Tek bir ip ucuna baktım – arka bacakların uzatma yakınlaşma gerekleştirip gerekleştirmediklerine. Eğer patiler gokyüzüne bakıyorsa altlarına serili pedi yetersiz kabul ettim.

Durust olmam gerekirse harika traksiyon saglayan bir met buldum. Firca gibi dik duran hindistan cevizi lifinden yapilmis bu met, mukemmel traksiyon saglasa da yavrunun patilerindeki hassas deriyi soydugu icin elimine edilmistir.

Aşağıda yavruları seyrederken gözlemediğim bir ka örneği bulacaksınız. Eğer Youtube’da yeni doğmuş yavru videolarına göz atarsanız pek ok benzer örneği siz de görebilirsiniz.

Şimdi gidip doğum kutusundaki kendi yavrularınızın patilerini tamamen yukarı çevirerek hareket edip etmediklerine bakıyor olabilirsiniz.

...

Şimdi aklımıza şu soru gelmiş olmalı. Kalça displazisi doğum kutusundaki yavruların doğru traksiyona sahip olmamasından kaynaklanıyor olabilir mi? Biraz abartılı gelebilir. 60 yılı aşkın bir süredir sıkı seleksiyonumuza rağmen kalça displazisi hala elimine edemediysek bu yeni bir açıklama olarak göz önüne alınmayı hakketmiyor mudur?

Son birkaç yıldır bu konu hakkında kafa patlatıyorum. Çeşitli yüzeyleri denedikten sonra kalça displazisine neden olabilen; teres bağ dokusunda hasara neden olan kaymaları engelleyen bir yüzey materyali buldum. Suan muhtelif ırkların doğum kutularında bunu test ediyorum. Şimdiye kadar ise yarıyor görünüyor. Daha fazla ırkta ve kilo artışı yaşadıkları ilk birkaç hafta boyunca yavruları gözlemlemem gerekiyor. Tabii ki sonuçlar bu yavrular sağlam kalçalara sahip olduğunu gördüğümüzde onaylanmış olacaklar. Bunun için 4 aylıkken Pennhip yöntemi kullanılarak kalça gevşekliğine bakıldığı bazıların kalça ölçümleri yapılacak. Bu sonunda köpeklerde kalça displazisi problemini çözecek mi? Zaman gösterecek ve bu konuda ben iyimserim.

<https://www.instituteofcaninebiology.org/blog/do-your-puppies-have-enough-traction-in-the-whelping-box> den İlker Ünlü çevirmiştir.

